

Protokoll fört vid enskild föredragning

Infrastrukturavdelningen
Allmänna byrån, 11

Beslutande
Minister
Alfons Röblom

Föredragande
PBL-ingenjör
Peter Mattsson

Justerat
Omedelbart

Nr 30

Utlåtande gällande discgolfbana i Västerkalmare, Jomala
ÅLR 2021/1082
130 I1

Beslut

Beslut Landskapsregeringen beslutade med stöd av 12 § i plan och bygglagen (2008:102) för Åland att lämna utlåtanden enligt **bilagor I121E18**.

Motivering

Landskapsregeringen är väghållare för Vesterkalmarevägen och utövar tillsyn på flera av de lagar som enligt 3 § i plan- och bygglagens ska beaktas vid byggande. I beredningen av ärendet har kultur-, miljö- och vägnätbyrån hörts.

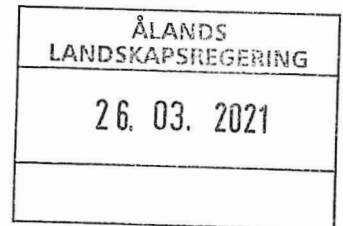
Bakgrund

Jomala kommun har den 5.2.2021 begärt utlåtande hur landskapsregeringen ser på anläggandet av en discgolfbana i Västerkalmare,

Hänvisning
ÅLR 2021/1082

Infrastrukturavdelningen
Peter Mattsson

Kontaktperson
Vik. naturvårdsintendent David Abrahamsson
telefon +358 18 25551
E-post david.abrahamsson@regeringen.ax

Ärende

Utlåtande gällande discgolfbana i Västerkalmare

Ålands landskapsregerings infrastrukturavdelning, allmänna byrån, har den 8.2.2021 begärt utlåtande gällande bygglov för discgolfbana i Västerkalmare, Jomala kommun. För miljöbyråns del berör utlåtandet eventuella skyddade arter och biotoper i området samt generella råd för att bibehålla den biologiska mångfalden i området.

Landskapsregeringens miljöbyrå konstaterar att det inkommit observationer gällande den särskilt skyddsvärda arten kornknarr (*Crex crex*) i området. Eventuella inskränkningar i dess habitat kommer behandlas i ett skilt beslut. Verksamhetsutövaren har inlämnat en ansökan gällande detta den 5.3.2021.

I den norra delen av planområdet finns en åkerholme på knappt 0,5 hektar som har undantagits från planering. Det är positivt att åkerholmen lämnas orörd eftersom den är en fridlyst biotop i enlighet med LL (1998:82) 16 § om naturvård och det hade behövts ett skilt beslut för att medge intrång.

Området har enligt uppgift inventerats för naturvärden 2006 före det delgeneralplanerades, men inventeringsrapporten har inte kunnat erhållas. Vid besök på plats den 4.3.2021 kunde utöver åkerholmen inte ytterligare anmärkningsvärda biotoper konstateras, dock kunde konstateras att området redan är påverkat av mänsklig aktivitet såsom jordbruk. Miljöbyrån vill framhålla att projekt av denna omfattning i regel bör föregås av aktuella inventeringar, då det ankommer på verksamhetsutövaren att inte bryta mot lagen. Det underlättar för både verksamhetsutövare och myndigheter att fatta beslut om dessa görs i god tid före projekt inleds. Man bör även ta i beaktande att inventeringar är att betrakta som en slags färskvara då naturen är i ständig förändring.

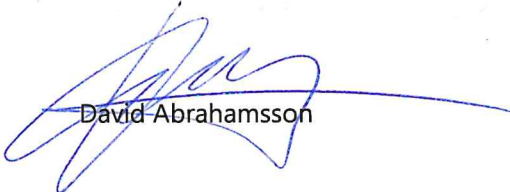
De öppna ytorna bör i största mån hållas fria från hårdläggande eller ny bebyggelse. Enligt uppgift kommer markägaren att senarelägga gräsklippning i utanför banorna fram till efter midsommar för att inte påverka flora eller fauna i större utsträckning än nödvändigt. Landskapsregeringens miljöbyrå kan här vara behjälplig för att ta fram

riktlinjer om hur och när detta bör göras. Verksamhetsutövaren har även föreslagit att anlägga en damm i samband med banan. Landskapsregeringen bör kontaktas ifall denna plan realiserar.

Den fortsatta detaljerade planeringen av discgolfbanan bör ske i samråd med Landskapsregeringens miljöbyrå.

Miljöbyrån önskar även att kommunen avgör huruvida planerna för discgolfbanan i skogsområdet är förenliga med L-beteckningen i delgeneralplanen.

Vik. naturvårdsintendent

David Abrahamsson

Peter Mattsson

Från: Hanna Sommarström
Skickat: onsdag 24 februari 2021 14:49
Till: Peter Mattsson
Ämne: Sv: Utlåtande om anläggande av discgolfbana i Västerkalmare

Hej,

Utlåtande:

Anslutning till fastighet 170-431-3-16 bör flyttas ca. 50 meter norrut eller till tomtens norra gräns. Sikten på befintlig plats är nedsatt på grund av kurvan i vägens södra ända. Vid flytt av anslutning ska ansökan inlämnas till Infrastrukturavdelningen. Vid de platser där banorna ligger intill väg och där det finns risk för att frisbeen flyger in över väg bör ett stängsel eller nät sättas upp mot Västerkalmarevägen. Nätet eller stängslet bör ha en höjd om 5 meter.

Mvh.

Hanna Sommarström
Trafikingenjör /Senior Engineer, Traffic
Infrastrukturavdelningen/Department of infrastructure

**Ålands landskapsregering/
Government of Åland**
PB 1060
AX-22111 MARIEHAMN
ÅLAND

+358 18 25161

Vi förvaltar och utvecklar självstyrelsen och samhällsresurserna för en hållbar framtid

Från: Peter.Mattsson@regeringen.ax <Peter.Mattsson@regeringen.ax>
Skickat: måndag 8 februari 2021 15:16
Till: Kulturarv <kulturarv@regeringen.ax>; Hanna Sommarström <hanna.sommarstrom@regeringen.ax>; Björn Ekblom <bjorn.ekblom@regeringen.ax>; David Abrahamsson <David.Abrahamsson@regeringen.ax>; Mikael Sandvik <Mikael.Sandvik@regeringen.ax>
Ämne: Utlåtande om anläggande av discgolfbana i Västerkalmare

För kännedom.

Meddela senast 24.2.2021 om ett utlåtande är på kommande.

Mvh Peter

Hänvisning
ÅLR 2021/1082

Infrastrukturavdelningen
Peter Mattsson, härst.

ÅLANDS LANDSKAPSREGERING
26. 03. 2021

Kontaktperson
Antikvarie Daniel Anderberg
Överantikvarie Jonas Karlsson

Postat 26. 03. 2021

Ärende

Utlåtande rörande planerad discgolfbanan i Västerkalmare, Jomala

Ärende

Ålands landskapsregerings infrastrukturavdelning, allmänna byrån, har den 8.2.2021 begärt utlåtande gällande bygglov för discgolfbana i Västerkalmare, Jomala kommun. För kulturbyråns del berör anhållan uppgifter om i lag fredade fasta fornlämningar och byggnader samt skyddsvärda kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer.

Utlåtande

Fast fornlämning

Kulturbyrån konstaterar att åkerimpedimentet med fast fornlämning Jo 36.1 samt kvarn inte kommer beröras av bananläggningar. Kulturbyrån vill påpeka att banorna runt impedimentet ska anläggas så att fornlämningen inte hamnar i spelriktningen eller riskerar att fungera som vandringsled mellan eventuella banor.

Kulturbyrån konstaterar att det i den västra delen av området kommer håll 6–17 enligt det framlagda förslaget ha utkastplats och/eller korg.

Anträffas under grävning eller annat arbete fast fornlämning, som ej förut varit känd, skall arbetet till den del det rör fornlämningen omedelbart avbrytas och den som leder arbetet ofördröjligen bringa saken till landskapsregeringens kännedom för nödiga åtgärder.

Kulturmiljö

Kulturbyrån vill framhålla att Södergård med omgivande kulturmiljö trots sitt förfallna skick har byggnadshistoriska och kulturhistoriska värden som motiverar att Södergårds mangårdsbyggnad och den omgivande miljön varsamt sätts i skick. Gårdens forna struktur och kvarvarande kulturlämningar kan vara en gestaltningsmässig resurs i anläggandet av golfbanan och bör lämpligen även kunna användas för att tillgodose discgolfbanans behov av faciliteter.

Kulturbyrån kan här vara behjälplig genom antikvarisk rådgivning.

De kvarvarande delarna av den ursprungliga vägen från Västerkalmare till Södergård, tillsammans med åkerlandskapet har höga landskapsmässiga värden. Det agrara landskapsrummets historiska konturer och karakteristiska detaljer är, trots senare tillkommen bebyggelse och infrastruktur, tydligt läsbara. Samtidigt är landskapet relativt storskaligt vilket gör att utkastplatser och målkorgar för discgolf lär kunna passas in i landskapet, förutsatt att detta görs med hänsyn till de landskapsmässiga och kulturhistoriska värden som kan identifieras.

Bandragningar, gångstråk, placering av eventuellt tillkommande byggnader, parkeringar mm. bör planeras med utgångspunkt i den befintliga strukturen. Den öppna åker- och betesmarken bör så långt som möjligt hållas fri från tillkommande byggnader, parkeringsytor och andra storskaliga irreversibla åtgärder.

Den fortsatta detaljerade planeringen av discgolfbanan bör ske i samråd med Landskapsregeringens kulturbyrå.

Kulturbyrån önskar påpeka att kommunen måste avgöra om planerna för discgolfbanan i skogsområdet är förenlig med delgeneralplanens L-beteckning.

Motivering

Fast fornlämning

Fasta fornlämningar är enligt 1 § Landskapslagen (1965:9) om fornminnen fredade från alla ingrepp och får inte grävas ut, ändras, skadas, tas bort eller på annat sätt rubbas utan tillstånd.

Uppe på Åkerberget och Bölsberget ligger minst fem fasta fornlämningar som dateras till bronsålder/äldre järnålder. Läget på dessa lämningar tillsammans med en uppskattning av vattennivån under samma period gör att den platå som ligger i den västra delen av området, mellan åkerberget och Bölsberget har stor möjlighet att innehålla boplatslämningar. Delar av hål 6–17 berör denna platå.

Anträffas under grävning eller annat arbete fast fornlämning, som ej förut varit känd, skall arbetet till den del det rör fornlämningen omedelbart avbrytas och den som leder arbetet ofördröjligen bringa saken till landskapsregeringens kännedom för nödiga åtgärder.

Vad gäller fast fornlämning Jo 36.1 har projektören valt att inte beröra det impediment som lämningen ligger på, vilket innebär att lämningen inte berörs av det aktuella projektet.

Kulturmiljö

I den södra delen av det tilltänkta discgolfområdet ligger, den fram tills nyligen övergivna, gården Södergård i anslutning till åkerlandskapet längs med Västerkalmarevägen. (fastighet 170-431-3-16) Gården inventerades år 1979 inom ramen för Planeringsrådets kulturhistoriska inventering av Jomala kommun. Redan då noterades att gården var obebodd och förfallen. Mangårdsbyggnaden uppfördes på 1860-talet och till gården hörde en ovanligt stor mängd ekonomibygnader. Förfallet har fortsatt sedan gården inventerades. Utöver själva mangårdsbyggnaden finns endast en mindre bastubyggnad och en välvd källare kvar emedan endast grunder och ruiner finns kvar av de övriga ekonomibygnaderna. Mangårdsbyggnaden genomgår dock för närvarande restaureringsåtgärder för att eventuellt kunna användas för discgolfbanans behov.

Norr om Södergård sträcker åkerområdet Nyängarna ut sig över däliden mellan Västerkalmarevägen och den skogsklädda åsen i öster. Mellan åsen och åkerlandskapet löper den ursprungliga vägen fram till Södergård som löpt från byn Västerkalmare i norr, innan dess Lemlandsvägen och Västerkalmarevägen anlades på 1950- och 1960-talet. Direkt öster om Södergård löper resterna av denna väg även igenom de kvarvarande delarna av gården Grönalund (fastighet 170-431-3-66) vilken fortfarande fanns när området inventerades 1979. Nu finns en relativt nyuppförd enplansvilla på platsen. På impedimentet kring den forna gården finns flera iögonfallande storväxta och ålderdomliga vårdträd av bland annat Ask och Björk vilka ger platsen en tydligt kulturpräglad landskapsbild med både höga kulturhistoriska- och naturmässiga värden.

Kulturbyrån konstaterar att discgolfbanan läge planeras på både detaljplanerat område samt generalplanerat område. Detaljplanen tillåter mindre konstruktioner som betjänar områdets användning för rekreation, medan generalplanen inte tillåter bebyggelse som inte betjänar skogsbruk eller åkerbruk. Generalplanen medger dock att åkerområdena får användas till antingen jordbruk eller annan användning, såsom golf.

- Detaljplan, del av Solberget. Planbeteckning PN. "Parkområde, som bevaras i naturtillstånd. På området får förläggas mindre konstruktioner som betjänar områdets användning för rekreation. Skogsvårdsåtgärder som inte försämrar områdets rekreativvärde är tillåtna."
- Delgeneralplan. Planbeteckning L. "Jord- och skogsbruksområde. På området tillåts bara sådan bebyggelse, som betjänar jord- och skogsbruk. Åkerområden skall behållas öppna antingen genom jordbruk eller annan lämplig användning (tex golf).

Tillämpade lagrum

1 och 14 §§ i Landskapslag (1965:9) om fornminnen

21, 24, 28 och 65 §§ Plan och bygglag (2008:102) för landskapet Åland

Enhetschef

Mikko Helminen

Överantikvarie

Jonas Karlsson

Antikvarie

Daniel Anderberg

BILAGOR

Bilaga 1. Kartbilaga över det berörda området. Skala 1:5 000

Kartbilaga

Grön skraffering markerar fast fornlämning

Blåmarkerat område markerar planerat läge för hål 6-17

